

2024

Tehlike Altındaki Avukatlar Günü

DIYARBAKIR BAROSU AVUKAT HAKLARI MERKEZİ

GİRİŞ

Tehlike Altındaki Avukatlar Günü, 24 Ocak 1977 İspanya’da diktatör Franco yanlısı bir grubun Madrid’de bir hukuk bürosuna baskın düzenleyerek dördü avukat beş kişiyi sadece mesleklerini ifa ettikleri için katlettikleri avukat meslektaşlarımızın anması üzerine her yıl düzenlenmektedir.

24 Ocak’ta avukat kuruluşları bugünü belirli bir ülkedeki tehlikedeki avukatlara adamaktadır. 2010 İran, 2012 Türkiye, 2013 Bask Ülkesi/İspanya, 2014 Kolombiya, 2015 Filipinler, 2016 Honduras, 2017 Çin ve Mısır. Avrupa Demokrat Avukatlar Birliği (AED-EDL) Tehlikedeki Avukatlar gününü 2010 yılında belirlemiştir. O tarihten beri Dünyada İnsan Hakları ve Demokrasi İçin Avrupalı Avukatlar Birliği ve “Tehlikedeki Avukatlar Günü” vakfı tarafından birlikte organize edilmektedir. Her yıl farklı ülkelerde mesleklerini ifa eden avukatlara ithaf edilen bugün 2012 ve 2019 yıllarında Türkiye’de avukatlık faaliyeti yürüten avukat meslektaşlarımıza ithaf edilmiştir.

Türkiye’de savunma makamını temsil etmenin getirdiği zorluğun yanı sıra Kürt illerinde yaşanan olaylar bu bölgelerde mesleğini ifa eden meslektaşlarımızın mesleki faaliyetlerini yerine getirmelerini daha da zorlaştırmaktadır.

ELDH’nin(Avrupa Demokrasi ve Dünya İnsan Hakları Avukatları Derneği)“Tehlikedeki Avukatlar 2019” başlıklı 20 sayfalık raporu, Türk ve Kürt avukatlara ithaf edilmiş ve başlangıcında, katledilen Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi anılmıştır. (<https://eldh.eu/wp-content/uploads/2018/11/Basic-Report-Turkey2019.pdf>)

Uluslararası Tehlikedeki Avukatlar Günü, bir yandan birçok ülkede hukuk mesleğinin uygulamasının, öldürülme de dahil olmak üzere, kayda değer riskler taşıdığına dair farkındalık yaratmayı aynı zamanda belirli bir ülkede, avukatların mesleklerini yapmaları sebebiyle temel haklarının ciddi şekilde ihlal edilmesinden dolayı mağdur olmaları durumunu kınamayı da amaçlamaktadır. 2024 yılı Tehlike Altındaki Avukatlar Günü İran’da mesleklerini ifa eden avukatlara atfedilmiştir.

RAPORUN KONUSU

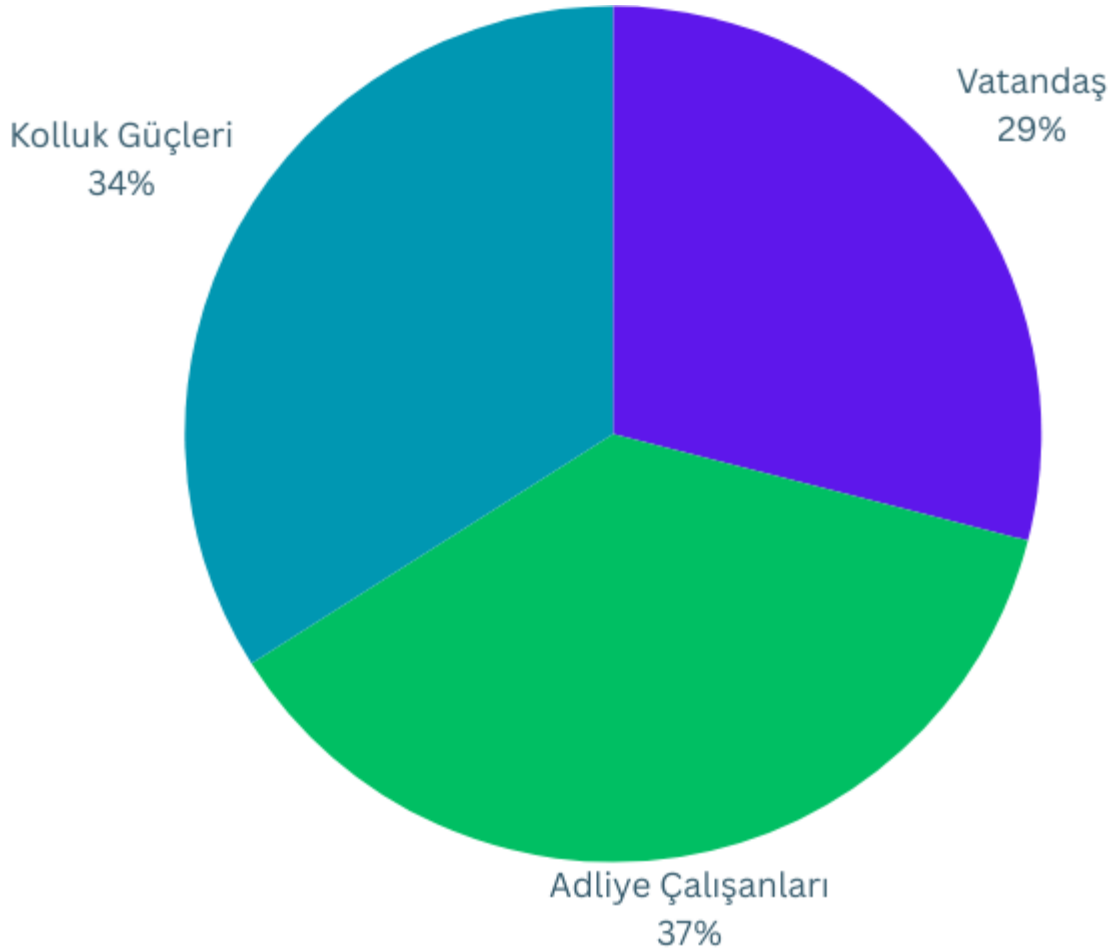
24 Ocak 1977 tarihinden itibaren düzenlenen Tehlike Altındaki Avukatlar günü risk altında bulunan, meslekleri yapması kamu otoritesince engellenen avukatlar için farkındalık oluşturma ve avukatların mesleklerini özgürce yapabilmelerini hedefleyen bir organizasyondur. Rapor, bölgemizde son yıllarda devam eden avukata yönelik şiddet ve hak ihlallerine yönelik tespit ve değerlendirmeleri ile 2023 yılında gerçekleşen şiddet eylemlerini içermektedir.

Rapor neticesinde Avukatlık mesleğinin ifası engellendiği, şiddete maruz bırakılan avukatlara karşı eylemlerde bulunan şahıs veya merciler hakkında etkin bir yargısal sürecin

yürütülmediği, fiile uygun suç tanımı üzerinden yargılamanın gerçekleştirilmesi gerekirken; cezasızlık politikası kapsamında etki altında yürütülen yargı süreçleriyle suça konu fiillerin cezasız bırakıldığı, avukatlara yapılan sistematik saldırıların artarak devam ettiği ve hak arama hürriyetinin güvencesi olan avukatların mesleğini icra ettiği her alanda tehdit ve engellemeye maruz bırakıldıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

AVUKATLARA YÖNELİK ŞİDDET EYLEMLERİ

Avukatların maruz kaldığı şiddet eylemleri neticesinde merkezimiz tarafından son 3 yıllık süreçte 100 şiddet eylemi tespit edilmiştir. Bu eylemlerden 34'ü doğrudan kolluk kuvvetlerince gerçekleştirilmiş olup, 37'si yargı organlarında çalışan kurum personellerinden (hakim,savcı,kalem çalışanları) , 29'u ise avukatların üstlenmiş olduğu dosyalar ile ilgisi bulunan sivil şahıslar tarafından gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında yaşanan avukat hak ihlallerinin büyük oranı kolluk tarafından gerçekleştirilirken 2023 yılında gerçekleşen hak ihlallerinin çoğunluğunun hakim/savcı ve adliye personeli tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir.

BARO BAŞKANIMIZ TAHİR ELÇİ'NİN KATLEDİLMESİNE İLİŞKİN YARGILAMA SAFAHATI

Baro başkanımızın, bir televizyon programı sırasında sarf ettiği sözler nedeniyle vakit geçirilmeksizin ceza soruşturmasının başlatılarak yakalama kararı çıkarılması ve ardından öldürülmesi, Diyarbakır Barosuna yönelik sistematik saldırının bir parçası ve en ağıridir.

Tahir Elçi, 15 Ekim 2015 tarihinde CNN Türk'te Ahmet Hakan'ın sunduğu "Tarafsız Bölge" programında "PKK terör örgütü değildir" demiş, bunun üzerine önce kanala 700 bin lira para cezası kesilmiş ardından Tahir Elçi 20 Kasım 2015 günü Diyarbakır'da, barodaki odasında gözaltına alınarak İstanbul'a getirilmiştir. Savcılığın tutuklanması talebiyle mahkemeye sevk etmesine karşın Elçi, Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nce adli kontrol şartıyla serbest bırakılmış ve hakkında, yasadışı örgüt propagandası suçundan 7.5 yıla kadar hapis cezası istemiyle iddianame hazırlanmıştır.

Diyarbakır Baro Başkanı gözaltına alındığı tarihten sekiz gün sonra, 28 Kasım 2015'te Diyarbakır, Sur'da Dört Ayaklı Minare önünde yaptığı bir basın açıklaması sırasında katledilmiştir. Tahir Elçi'nin katledilmesinin ardından, soruşturmanın etkin bir şekilde yürütülmesi için Diyarbakır Barosu'nda bir "Soruşturma Komisyonu" kurulmuştur. Soruşturma Komisyonu'nun verdiği bilgilere göre; cinayet sonrasında en az 3 kez olay yeri incelemesi yapılmak istenmiş ancak her seferinde olay yeri incelemesi yapacak olan savcılık ekibi; devam eden çatışmanın sesleri üzerine olay mahallinden ayrılmıştır. Elçi'nin öldürülmesinden ancak 111 gün sonra yapılabilen olay yeri incelemesi, bazı kamera kayıtlarındaki vurulma anını da içerecek şekilde 13 saniyelik bir kesintinin tespit edilmiş olması, bir iş yerine ait kamera kaydının cinayetten 2 yıl sonra 2017 yılında çözülmesi ve bazı kayıtlara ulaşılamaması, şüphe altında olan kamu görevlilerinin "şüpheli" olarak değil "bilgi sahibi" veya "tanık" sıfatıyla dinlenmeleri gibi birçok hukuka aykırılık tespit edilmiştir.

Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi'nin avukatları tarafından Londra Üniversitesi Forensic Architecture Goldsmiths Enstitüsü'nden bilimsel bir mütalaa talep edilmiştir. 13 Aralık 2018 tarihli bilimsel mütalaa görsel ve işitsel veri analiz raporu hazırlanmış, Tahir ELÇİ'nin saat yaklaşık 10:55'te 7 sn. 12 karelik bir süre diliminde tek bir mermi ile vurulduğu, örgüt mensuplarının ikisinin de atış yapmamış oldukları, olay yerinde bulunun şüpheli üç polis memurunun Tahir ELÇİ'ye yönelik doğrudan ateş hatlarının mevcut olduğu, polis memurlarından A ile kodlananın olay tarihinde Uğur Yakışır tarafından karnından yaralanan Sinan Tabur olduğu, C ile kodlananın 294997(Mesut SEVGİ) sicil numaralı polis memuru olduğu, D ile kodlananın ise 172726(Fuat TAN) sicil numaralı polis memuru olduğu, "C" olarak kodlandırılanın Tahir ELÇİ'ye yönelik açık ve engelsiz bir ateş hattı ile silahını ateşlediği belirlenmiştir.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenmiş olan Soruşturma No 2015/42413, 2020/3943 Esas No, 2020/833 İddianame no ve 20.03.2020 tarihli İddianamesiyle kamu davası açılmıştır. İddianame kapsamında, Şüpheliler Mesut SEVGİ, Fuat TAN ve müşteki şüpheli Sinan TABUR'un; Maktül Tahir ELÇİ'ye yönelik Bilinçli Taksirle Öldürmeye Sebepiyet Verme suçundan eylemlerine uyan 5237 sayılı TCK'nın 85/1, 22/3 maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları isteminde bulunulmuştur. Yine sanıklardan Uğur YAKIŞIR'ın müsnet diğer suçlarla birlikte, Tahir ELÇİ'ye yönelik TCK'nın 81, 21/2 maddeleri uyarınca cezalandırılması talebinde bulunulmuştur.

Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nce yapılan yargılama sırasında, savcılıkça soruşturma kapsamında, olay yerinde bulunan görgü tanıklarının beyanları alınmıştır. Tanıklar soruşturma aşamasında verilen beyanlarının aksine, Tahir ELÇİ'nin katledilmesine ilişkin görgülerinin bulunmadığını, soruşturma aşamasında alınan beyanlarının baskı altında imzalandığını ifade etmişlerdir. Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 4 nolu celse kapsamında alınan ara karar neticesinde, Ahmet DAVUTOĞLU'nun dinlenmesine karar verilmiştir. İşbu karar gereği, talimat yazılmasına karşın, 19.09.2022 tarihinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi üzerine "bu aşamada dinlenilmesinin dosyaya bir yenilik katmayacağı işbu dijital inceleme raporunun gelmesinden sonra dinlenilme hususunun değerlendirilmesinin daha yerinde olacağı anlaşılmakla" gerekçesiyle oy çokluğuyla ara karardan vazgeçilmiştir.

Etkin kovuşturma yönetmeyen ve tüm talepleri reddeden Mahkeme heyeti, savcılığın esas hakkında mütalaasını hazırlayabilmesi için dosyadaki tüm delil ve evrakların savcılığa gönderilmesine karar vererek, bir sonraki duruşmayı 6 Mart 2024 tarihine bırakmış olup, yargılama derdesttir.

DİYARBAKIR BAROSUNA BAĞLI AVUKATLARA YÖNELİK ŞİDDET EYLEMLERİ

18.01.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımızın yetki belgesi ile duruşmaya katılması engellenmiş, mahkeme hakiminin yetki belgesinin UYAP üzerinden hemen sunulmasını, aksi halde dosyayı işlemden kaldıracağını bildirmesi üzerine, meslektaşın UYAP sisteminde yaşanan problemler nedeniyle yetki belgesini sunamayacaklarını beyan etmesi sonrası meslektaşımız mahkeme hakiminin hakaret düzeyine ulaşacak kaba sözleri ile karşılaşmış, duruşmaya katılması engellenip, takip etmek istediği dosya da işlemden kaldırılmıştır.

23.01.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız ve stajyer avukat meslektaşımız duruşmaya katılımları sonrası karar vermek üzere ara verilmiş, ara verme sırasında mahkeme mübaşiri tarafından stajyer avukat meslektaşımıza yönelik kaba sözler ve davranışlarda bulunulmuştur. Mübaşiri uyarmak için duruşma salonuna girmek zorunda kalan avukat meslektaşımıza yönelik bu sefer de mahkeme savcısının kaba tavır ve sözlerine maruz kalmıştır.

01.03.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşlarımızın müvekkili tarafından 01.03.2023 tarihinde bürolarına silahlı saldırı eylemi gerçekleştirilmeye çalışılmış, saldırıyı gerçekleştiren şahıs olay yerinde yakalanarak 02.03.2023 tarihinde tutuklanmıştır. Diyarbakır 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam eden yargılamada sanık tahliye edilmiş olup, yargılama ise halen derdesttir.

07.04.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız duruşma sırasında söz alarak karşı tarafın kendisine yaptığı hakaretleri duruşma zaptına geçirmeyen mübaşire anlatmaya çalıştığı esnada mahkeme mübaşiri tarafından engellenmeye çalışılmış, mahkeme hakimi tarafından bu duruma sessiz kalınmıştır. Daha sonra mahkeme hakimi meslektaşımıza sözlü saldırıda bulunmuş, meslektaşına savunma hakkı vermeyip davasını reddetmiştir.

17.04.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız sadece avukat olduğu ve müvekkilinin haklarını savunduğu için bir şahıs tarafından defalarca hakarete ve tehdite maruz kalmıştır. Siyasi konumunu kullanarak avukatı bastırmaya çalışan şahıs, meslektaşın avukatlık faaliyetlerini yerine getirmesini engellemeye çalışmış, ağza alınmayacak küfür ve hakaretlerde bulunmuştur.

19.04.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız Diyarbakır Adliyesinde duruşma sırasında savunma yaparken mahkeme heyeti tarafından beyanı yarıda kesilmiş ve savunma hakkı engellenmiştir. Savunma hakkına doğrudan saldırıda bulunan mahkeme heyeti duruşmayı alelacele kapatarak yeni bir duruşmaya başlamış, meslektaş duruşma salonu dışına çıkarılmıştır. Meslektaşın tekrar salona girmeye çalışması üzerine meslektaş hakkında heyet tarafından tutanak tutmak ile tehdit edilmiştir.

21.04.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız tutuklu olan müvekkili ile görüşmek için ilgili ceza evine gitmiş cezaevi müdürünce UYAP sistemi olmadığından bahisle meslektaşın müvekkili ile görüşmesi engellenmiştir.

25.05.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

25 Nisan 2023 günü sabah saatlerinde Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının yürütmüş olduğu soruşturma kapsamında Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliğinin vermiş olduğu arama ve gözaltı kararına istinaden Baromuza kayıtlı 19, Mardin Barosu'na kayıtlı 3, Batman Barosu'na kayıtlı 1, Malatya Barosu'na kayıtlı 1, Şanlıurfa Barosu'na kayıtlı 1 olmak üzere

toplam 25 meslektaşımız hakkında ev ve büroları arama ve sonrasında gözaltı işlemi yapılmıştır.

25 Nisan 2023 tarihinde, 17 Avukat hakkındaki yakalama kararı neticesinde, ev araması yapılmış, 5 avukatın bürosunda arama işlemi gerçekleştirilmiş ve gözaltına alınmışlardır. Gözaltı işlemleri akabinde sorguları yapılan 4 meslektaş tutuklanmış ve diğer meslektaşlar hakkında ise adli kontrol kararı verilmiştir. Bilahare aynı gerekçelerle 7 meslektaş hakkında Aralık 2023 tarihinde soruşturma açılmıştır. Meslektaşlarımız hakkında mesleki faaliyetlerinde ötürü açılan soruşturmalar halen derdesttir.

25.05.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız soruşturma aşamasında takip ettiği bir dosya hakkında savcılık makamı ile görüşmesi savcılık görevlilerince engellenmiştir. Savcı görüşme talebinin dilekçe ile sunulması gerektiğini, dilekçe sonrası değerlendirme yapacağını bildirerek meslektaşımız ile görüşmemiştir.

26.05.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımızın görevlendirildiği dosyada SSĆ'nin ifadesi sonrası serbest bırakılma kararından sonra, görevlilere "SSĆ'yi aileye teslim edecek misiniz?" sorusu üzerine meslektaşa yönelik kaba hakaretlerde bulunulmuştur.

08.06.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaş soruşturma sırasında ifade verecek olan müvekkili ile birlikte soruşturma savcısı önünde beklemekte iken soruşturma savcı tarafından meslektaş savcılık odasından çıkarılmış, savcı tarafından ifade avukatsız alınacağı beyan edilmiştir. Meslektaşımız savcılık korumaları eşliğinde zorla dışarı çıkarılmıştır.

14.07.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız müvekkili ile seri muhakeme duruşması beklerken dosya hakiminin hiçbir gerekçe göstermeden duruşmayı iptal etmesi ile meslektaşın ve müvekkilinin adil yargılanma ve savunma hakkı ihlal edilmiştir.

31.07.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız hükmü kesinleşen müvekkilinin kolluğa teslim işlemlerine yardımcı olmak adına müvekkili ile birlikte Diyarbakır Adliyesine gelmiş,

müvekkilinin ifade vermesi gerektiğini tespit eden meslektaş, ifade kapsamını öğrenmiş ve müvekkiline bilgi vermek istemiştir. Adliyede görevli kolluk görevlilerince meslektaşımızın müvekkiline bilgi vermesi engellenmiş ve tartışma çıkarılmıştır. İş bu eylem neticesinde Avukatın mesleki faaliyetinin icrasının engellenmesinin yanında müvekkilinin hukuki bilgi alma hakkı da ihlal edilmiştir.

28.09.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

28.09.2023 tarihinde Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşlarımıza daha önceden tehdit ve hakaretlerde bulunan şahıs meslektaşların bürolarının çıkışında bekleyerek silahla meslektaşlarımızı tehdit etmiştir. Merkezimizin de olay yerine intikali akabinde şahıs kolluk görevlilerince etkisiz hale getirilmiştir.

29.09.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımız Diyarbakır ilinde bulunan duruşması için beklemekte iken duruşma sırasının kendisine geldiğini mahkeme kâtibi ve mahkeme hakimine iletmesine rağmen mahkeme hakimi tarafından kaba sözlere maruz kalmıştır.

18.10.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaş sistem tarafından atandığı ve zorunlu müdafiliğini yaptığı müvekkili ile özel görüşmek istediğini beyan etmesine rağmen kolluk görevlilerince meslektaş müvekkil ile görüştürülmemiş, meslektaşın ısrarı üzerine müvekkili ile görüşme sağlamıştır.

19.10.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımızın tutuklu olan müvekkilinin tutukluluk değerlendirmesi için duruşma gününü öğrenmesi üzerine duruşmanın meslektaşına haber verilmeden yapılmasına tepki göstermiş, müvekkilinin adil yargılanma hakkı ve meslektaşımızın savunma hakkı kısıtlanmıştır.

19.10.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Barosuna kayıtlı meslektaşımızın soruşturma aşamasında bulunan bir dosyaya yönelik inceleme talebi, talebin yazılı olması gerekliliği ile engellenmiş, meslektaşımızın dosya incelenmesi engellenmiştir.

24.10.2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Diyarbakır Adliyesinde CMK zorunlu müdafilik görevi gereğince dosyadan müvekkilinin ifadesinin bir örneğini almaya çalışan bir meslektaş, savcılık katibi tarafından sözlü şiddete maruz kalmış, savcılık kaleminde meslektaşımıza hakaret edilmiş, meslektaşın savcı ile görüşmesi ve dosyadan örnek alması engellenmiştir.

AVUKAT ORHAN ALPHAN'A YÖNELİK 14/04/2022 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Batman Barosuna kayıtlı meslektaşımız Avukat Orhan ALPHAN 14/04/2022 tarihinde adliye içerisinde polis memurunun saldırısına uğramıştır. Saldırı öncesinde bir şüpheliyi darp ederek ters kelepçe uygulayan polis memuru, önce bir kadın meslektaşımız ile tartışmıştır. Bu duruma şahit olan Avukat Orhan Alphan, polis memuruyla konuşmak istediği sırada saldırıya uğramıştır. Maruz kaldığı kafa darbesi nedeniyle meslektaşımızın dişleri kırılmış, burnuna dikiş atılmıştır. Avukat Orhan ALPHAN'a yönelik şiddet eylemini gerçekleştiren polis memuru failin yargılandığı duruşma Batman 1. Asliye Ceza Mahkemesinde görülmüş Duruşmada esas hakkında mütalaasını açıklayan Cumhuriyet savcısı;

“Olay tarihinde adliye koridorunda bulunan bir şüphelinin ters kelepçe ile tutulduğu, katılanın da bunu gördüğü, katılanın görevlerinden birinin de temel insan haklarını savunmak ve insan haklarına aykırı tutum ve davranışları dile getirmek olduğu, katılanın mesleki sıfatı da göz önünde bulundurulduğunda ters kelepçelenen kişinin bu durumuna müdahale etmesinin kamu görevi olarak kabul edilmesi gerektiği, katılanın da bu görev bilinci ile hareket ederek ters kelepçelenen kişinin bu durumuna müdahale ettiği değerlendirilmiştir. Bu açıklamalar doğrultusunda sanığın katılana kafa atmak suretiyle katılanın burun kemiğinde kırık meydana getirecek şekilde yaralanmasına sebebiyet verdiği eylemi nedeni ile 5237 Sayılı TCK'nın 86/1, 86/3-c, 87/3, 53/1 maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesini talep etmesine karşın sanığa kasten yaralama suçundan 1 yıl 3 ay 16 gün hapis cezası vererek neticeten HAGB kararı verilmiştir.

AVUKAT SERKAN KARAKAŞ'A YÖNELİK 10/05/2022 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

Avukat Serkan KARAKAŞ, Şırnak merkez çıkışında bulunan Mezbahane mevkiinde bozulan aracını onarmaya çalışırken, polis komiseri S. E.'nin kullandığı aracı kasıtlı olarak geri sürerek çarpması sonucunda ağır yaralanmıştır. Olay sonrası polis komiseri her ne kadar suçtan kurtulmaya yönelik ifadeler vermişse de bu olay meslektaşımıza yöneltilmiş bilinçli ve planlanmış bir eylemdir. Saldırgan 10/08/2022 tarihine kadar tutuklu yargılanmış olup bu tarihten itibaren tutuksuz olarak yargılanmıştır. Sanık hakkında tanzim edilen iddianame akabinde dosya Şırnak 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olup, adli tıptan rapor beklenilmesi ve diğer eksikliklerin giderilmesi amacıyla dosya 20.03.2024 tarihine ertelenmiştir.

VAN BAROSU AVUKAT HAKLARI MERKEZİ BAŞKANI AVUKAT SEYHAN MAT'A YÖNELİK 21/07/2022 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

21/07/2022 tarihinde Av. Seyhan MAT haciz işlemleri için gittiği haciz mahallinde borçlu şahıs tarafından saldırıya uğramış ve şahıslar hakkında suç duyurunda bulunulmuştur. Meslektaşımızın müşteki olduğu dosya Van 6. Asliye Ceza Mahkemesinde görülmüş ve

sanıklar cezalandırılmıştır. Mahkemenin eksik ceza tayininde bulunması Görevi Yaptırmamak İçin Direnme suçundan hüküm kurmaması vs. sebeplerle karara itiraz edilmiş olup dosya halihazırda İstinaf Mahkemesinde bulunmaktadır.

VAN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞA YÖNELİK 05/01/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

05/01/2023 tarihinde Van ilinde mesleğini ifa eden avukat S.D. Muş ilinden Van iline dönerken Muş ili çıkışındaki polis noktasında geçmiş daha sonra polis ekipleri tarafından meslektaşımızın aracı durdurulmuştur. Avukat olduğunu beyan etmesine rağmen zorla araçtan indirilen meslektaşımız görevlilere nezaketli davranmaları hususunda uyarılarda bulunmuştur. Bunun üzerine kolluk görevlilerince meslektaşımıza hakaretler edilmiş ve meslektaşımız darp edilmiş ve ters kelepçe uygulamasına maruz bırakılmıştır. Muş Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2023/2888 sor. Sayılı dosyası üzerinden yürütülen soruşturmada şüpheliler hakkında KYOK kararı verilmiştir. İlgili karara karşı itiraz yoluna gidilmiş olup dosya derdestir.

MARDİN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞA YÖNELİK 31/01/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

31/01/2023 tarihinde Mardin ilinde mesleğini ifa eden avukat E.T takip ettiği dosya nedeni ile tehdit edilmiş, Olay yaşandıktan sonra şikayetçi olunmuş ve şüpheli tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. Olay hakkında soruşturma devam etmektedir.

VAN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞA YÖNELİK 13/02/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

13/02/2023 tarihinde Av. Hamit KAYA, sorgusu yapılacak müvekkili ile görüşmek istemesi üzerine kendisinin görüşmesine engel olan kolluk ile yaşanan tartışma neticesinde kolluk memurunun meslektaşımızı darp etmesi olayında ilgili kolluk hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. Kolluk memurunun Van 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından yapılan yargılamasında mahkeme para cezası verdikten sonra HAGB hükmü kurmuştur. Mahkemenin basit yargılama usulünde verdiği karara itiraz edilmiş ve dosya yeniden açılarak 29/02/2024 tarihine duruşma günü verilmiştir.

BATMAN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞA YÖNELİK 18/04/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

18.04.2023 tarihinde meslektaşımız A.B Batman M Tipi Cezaevi girişinde infaz memurlarıyla sözlü tartışma yaşamış, akabinde meslektaşımız infaz korumaları tarafından itilerek darp edilmiştir. İş bu dosya hakkında soruşturma devam etmektedir.

MARDİN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞLARA YÖNELİK 06/06/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

06/06/2023 tarihinde Mardin ilinde mesleğini ifa eden avukat M.T ve G.T takip ettiği icra dosyası borçlusu tarafından tehdit edilmiş, Olay yaşandıktan sonra şikayetçi olunmuş ve şüpheli hakkında yargılama devam etmektedir.

BATMAN BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞA YÖNELİK 20/07/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

20/07/2023 tarihinde meslektaşımız Avukat S.Ö müvekkilinin fiziki saldırısına uğramıştır. İş bu olay hakkında hastaneden rapor alınarak şüpheli hakkında şikayette bulunulmuştur. Şüpheli hakkında yargılama devam etmektedir.

BİTLİS BAROSUNA BAĞLI MESLEKTAŞLARA YÖNELİK 25/11/2023 TARİHLİ ŞİDDET EYLEMİ

25/11/2023 tarihinde Bitlis TEM Şube Müdürlüğü'nde ifadeleri alınacak şüphelilere OCAS'tan yapılan atamalar dolayısıyla görevlendirilen bir kısım meslektaşlarımızın ifade tutanaklarında **filigranla** adları yazılmıştır. Savcılığa yapılan itiraz üzerine iş bu uygulama kaldırılmıştır.

Avukatlara karşı fiziki saldırının önemli bir kısmı da takip ettikleri işler dolayısı ile iletişim kurmak zorunda kaldığı şahıslar tarafından uygulanmaktadır. Savunma görevini yerine getirirken müvekkillerinin haklarını korumaya çalışan avukatlara yönelen şiddet eylemleri avukatların hak arama özgürlüklerine vurulan en büyük darbedir.

Diyarbakır Barosu ve Bölge Baroları Avukat Hakları Merkezi olarak şiddete uğrayan tüm meslektaşların yanında bulunup, fiziki ve psikolojik şiddet faillerinin cezalandırılması hususunda etkin bir çalışma sergilenmiştir.

RUHSATI GASP EDİLEN AVUKATLARA İLİŞKİN TESPİTLER

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 'Avukatlık Mesleğine Kabule Engel Olan Halleri' düzenleyen 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, yine aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde "yazılı cezalardan birini gerektiren bir suçtan kovuşturma altında bulunması halinde" ilgili adayın avukatlığa alınması isteği hakkında verilecek kararın bu kovuşturmanın sonuna kadar bekletilmesine karar verilebileceği düzenlenmiştir.

Avukatlık Kanunu madde 76 ve madde 95'e göre Barolar, meslekî görevlerin yapılıp yapılmadığını denetleme ve benzeri birçok görevin yanında, mesleğe ve meslek mensuplarına yönelik hak ihlallerine karşı avukatlık mesleğini ve meslektaşlarını savunmak, bu konularda her türlü yasal ve idarî girişimde bulunmakla da görevlidirler.

Avukatlık ruhsatnamesinin iptaline dair açılan idari davaların yaygın bir şekilde Adalet Bakanlığı tarafından TBB'ye karşı açılmaktadır. Ancak idari dava konusu edilen ruhsatın verilmesine Baro Yönetim Kurulları tarafından karar verilmekte ve incelenmek üzere dosya TBB'ye gönderilmektedir.

Adalet Bakanlığınca açılan avukatlık ruhsatnamesinin iptali davalarında yürütmeyi durdurma kararları verilmekte olup, çok sayıda meslektaşımız avukatlık mesleğine kabul edilmemektedir. Bu durum, meslektaşlarımızın avukatlık yapmasının belirsiz bir süre boyunca yasaklanması niteliğindedir.

Haklarında yürütülen soruşturmalar ve kovuşturmalar gerekçe gösterilerek stajını tamamlayan avukat adaylarının bağlı oldukları Baroları tarafından kabul edilen ruhsat başvuruları Adalet Bakanlığı tarafından açılan idari davalar neticesinde iptal edilmektedir. Serbest avukatlık mesleğini icra etmekten alıkoyan bu müdahalenin kanuni bir dayanağı bulunmamaktadır. Anılan düzenlemelerin makul olmayacak biçimde genişletici ve öngörülemez bir yoruma tabi tutulduğu görülmektedir.

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün sitesinde yayımlanan faaliyet raporlarına göre 2016 yılından 2020 yılına kadar 1467 kişinin dosyası TBB'ye geri gönderilmiştir. 2016 yılından itibaren geri gönderilen dosya sayısı 2024 yılına kadar aritmetik olarak artmıştır.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avukatların Mesleklerini İcra Etme Özgürlüklerine İlişkin Bakanlar Komitesinin Üye Ülkelere Tavsiye Kararında (2000) 21; Avukat olabilme yetkisine veya bu mesleğe girişe ilişkin kararlar bağımsız kişiler tarafından verilmeli. Bu tür kararlar, bağımsız kişiler tarafından verilsin veya verilmesin, her halükârda bağımsız ve tarafsız adli otoritenin teftişine sunulması gerektiğini belirtmiştir. Bu karar her ne kadar tavsiye niteliğinde olsa da üye ülkelerin karar doğrultusunda adım atma yükümlülükleri bulunmaktadır.

Nitekim; Mesleğe kabul edilmeyen kişilerin sayısı OHAL'den bu yana giderek artmış ve sistematik bir sorun haline gelmiştir. Ruhsatları iptal edilen meslektaşlarımızın derdest yargılama kapsamında masumiyet karinesi, özel hayata saygı hakkı, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, mülkiyet hakkı gibi temel hak ve özgürlükleri ihlal edilmektedir.

DEĞERLENDİRME

Adil bir yargılamanın güvencesi olan avukatların yargılama sürecindeki rollerinin öneminin yargıçlar nezdinde kabul görmesi avukatlar için bir haktır. Yargıçlarla ilişkilerinde onurlu ve vakur davranmak ve yargı makamının bağımsızlığı için mücadele etmek avukatların görevidir. Avukatlar mesleklerini müdahale veya kısıtlamaya maruz bırakılmadan tam bir mesleki dokunulmazlık içinde icra etme hakkına sahiptirler. Avukatların rolünün hem toplum hem de yasama, yürütme ve yargı organları tarafından kabul görmesi avukatlar için bir haktır;

zira adaletin tecelli ettirilmesinde ve toplumun hayatının düzenlenmesinde bir araç olarak avukatın rolü elzemdir.

Avukatlar, hem soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde yaşanan hukuka aykırı uygulamaların önüne geçilmesinde, hem de hukuka aykırı işlemler yapan hakim, savcı ve kolluk görevlileri gibi meslek grupları açısından olayları dışardan gören ve denetleyen bir konumda durmaktadır.

Avukatlara yapılan fiili engellemeler ve ölümler-yaralanmayla neticelenen saldırılar da sindirme ve etkisiz kılma sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Bu yöntemler bir bütün olarak değerlendirildiğinde; Türkiye’de avukatların sistematik bir saldırı altında olduğu, etkisizleştirildiği ve hukuk sisteminin dışına doğru itildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de avukatlara yöneltilen en ağır ve yıkıcı saldırıların başında mesleğini icra ederken uğradığı şiddet, gözaltı ve tutuklamalar gelmektedir.

Türkiye’de özellikle insan haklarına saygının sağlanmasındaki zorluklardan biri olan cezasızlık kronik ve güncel sorun olmaya devam etmektedir. Medet Serhat, Şevket Epözdemir, Tahir Elçi katliamlarının cezasızlık tehdidi altında olması, meslektaşlarımızın yoğun ve sistematik tehlike altında olmalarına ve mesleki faaliyetlerinde caydırıcı etkiye sebebiyet vermektedir.

Diyarbakır Barosu işkence, gözaltında kayıplar, avukata ve kadına yönelik şiddet, mülteciler, LGBTİ+ hakları, kayyım atamaları gibi konularda yaptıkları açıklamalar, hazırladıkları raporlar ve hak temelli mücadele pratiği nedeniyle hedef haline getirilmektedir.

Diyarbakır Barosunun yapmış olduğu açıklamalar ve diğer kurumsal faaliyetlerinin “sistematik” olarak soruşturma ve kovuşturmayla uğraması, seçilmiş Baro Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri üzerinde ifade özgürlüğü konusunda ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. TCK 301. Maddesindeki belirli ve öngörülebilir olmayan ifadeler, Savcılar ve Mahkemeler açısından geniş bir uygulama alanı yaratmakta, TCK 301. Maddesi suçun “öngörülebilir olma” kriterlerine aykırı sonuçlar yaratmaktadır. Halen 2021-2022 ve 2022-2023 ve sonrası yönetim kurulu üyelerinin, aynı suçlama kapsamında yargılanmasına devam edilmektedir

Ceza soruşturması sırasında, CMK’nın 153. maddesi kapsamında, yasa maddesi gerekçe gösterilerek soruşturmanın amacının tehlikeye düşürüleceği iddiasıyla gizlilik kararı verilmekte, aynı yasanın 154. maddesi açısından belirli suçlar yönünden müdafî avukat ile 24 saat süreyle soyut yasa maddesine atıfta bulunulan gerekçeyle kısıtlama getirilmektedir. Özgürlüğünden yoksun bırakılan şüpheli/şüpheliler açısından müdafinin sunacağı avukatlık hizmetinin gerek görüşme yapmasının gerekse hukuki destek sunmak adına soruşturma dosyasının incelenmesinin hukuka aykırı bir şekilde engellenmesiyle birlikte, savunma hakkı yaygın ve sistematik bir şekilde engellenmektedir. Bu hususta, yargı pratiğinin şüphelinin haklarını ihlal edici yaygın ve sistematik yaklaşımı gözetildiğinde, avukatların mesleki faaliyetlerinin engellendiği gözlenmektedir.

Kollukla yaşanan temel sorunlar şüpheli ile görüşme ile soruşturma dosyasının incelenmesinin engellenmek istenmesi ve kolluk görevlilerinin keyfi ve hukuk dışı yaklaşım ve davranışlarda bulunmalarıdır.

Kolluk görevlilerinin avukatların adliye, karakol veya diğer kamu ve özel kuruluşlarda mesleklerini ifa ettikleri sırada, sözsel veya fiili saldırılarda buldukları son süreçte artarak devam etmektedir. Faili kolluk görevlisi olan ve avukatların mağdur sıfatıyla yer aldıkları yargılamalarda, şüpheli/sanık açısından etkin bir yargılama sürecinin işletilmediği, koruma tedbirlerinin uygulanmadığı, suçlamaya konu fiile uygun suç tanımı kapsamında yargılamanın yapılmadığı, yargılama neticesinde iyi hal indirimi uygulanmak suretiyle hükmün seçenek yaptırımlara çevrilerek verildiği ve cezasızlık halinin bulunduğu gözlenmektedir. Bu kapsamda, avukatların mesleki faaliyetlerinin engellenmesi, saldırıya uğramaları ve etkin yargılama yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin yapısal ve yargının yaygın ve sistematik pratiğinden kaynaklanması nedeniyle, bu hususta Türk Ceza Kanununda avukat kimliğine ve mesleki faaliyetlerin engellenmesine yönelik saldırıların ağırlaştırıcı hal olarak kabulü gerekir.

ÖNERİLER

Avukatlık mesleğinin icrasındaki özgürlüğün, ayrımcılık yapılmadan ve otoriteler veya kamudan gelebilecek yersiz müdahaleler olmadan saygı gösterilmesi, korunması gerekir. Ayrıca, mesleki standartlara uygun olarak hareket ettikleri durumlarda avukatlar, herhangi bir baskı ya da yaptırıma maruz kalmamalı veya bunlarla tehdit edilmemelidir.

Avukatlık mesleğini ifa ederken engellenen ve şiddete maruz bırakılanlar açısından, etkin bir yargısal süreç yönetilmeli, fiile uygun suç tanımı üzerinden yargılama gerçekleştirilmelidir. Ayrıca cezasızlık politikası kapsamında etki altında yargı süreci yürütülmemeli ve suça konu fiiller cezasız bırakılmamalıdır.

Türkiye’de avukatlara, avukat örgütlerine ve barolara yönelik artan baskı ve yargı tacizine son verilmeli, avukatlık mesleğini ifa ettikleri için baskı gören, tehdit edilen, zulme uğrayan, yargılanan, işkence gören ve katledilen avukatların korunmasını sağlayabilecek politikaların geliştirilmesi, yasal düzenlemelerin yapılması, mesleki faaliyetlerin bağımsız biçimde ve baskı altında kalmadan yürütülmesine katkı sağlanmalıdır.

Kişisel ve kurumsal ifade özgürlüğünü ortadan kaldırmaya dönük yargısal tutum giderek artan yaygın ve sistematik bir baskı aracına dönüştüğünden; Düşünce ve ifade hürriyeti ve örgütlenme özgürlüğü kapsamında hak savunuculuk faaliyetlerinin değerlendirilerek, keyfi ve hukuk dışı yargı tehdidinde bulunulmaktan vazgeçilmelidir.

Avukatların ve baroların insan haklarının savunulması ve geliştirilmesi amacıyla yaptıkları açıklama ve faaliyetler, suçlama konusu yapılmakta; baronun kurumsal yapısı içerisinde ve hak temelli sivil toplum örgütlerinde çalışma yürüten avukatlar, insan hakları savunuculuğu faaliyetleri sebebiyle yargılanmamalı ve yargı tehlikesi altında olmamalıdır.

Yurttaşların temel hak ve hürriyetlerini kullanımına dair, cezai veya idari yargı tehdidi karşısında, avukatın tehlike altında olmasının toplumsal adalet ve hukuk arayışlarına zarar vereceği açık olup, Bu doğrultuda nitelikli hak savunuculuk faaliyeti üzerinde caydırıcı etkiler oluşturulmamalı, Avukatların hiçbir baskı ve tehlike altında kalmadan mesleğini özgürce icra edebildiği hukuk düzenine erişim en kısa zamanda sağlanmalıdır.

Fiziksel şiddetinin CMK 100 kapsamında katalog suç olarak belirtilmesi, şiddetin tutuklama sebebi olarak kanunda gösterilmesi, avukat ibaresinin eklenmesi, Ceza alt sınırının yükseltilerek HAGB kapsamı dışında tutulması, İnfaz Yasası'nda da yapılacak değişiklik ile avukata karşı işlenen şiddet suçlarına ilişkin verilen cezaların koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik uygulamasından istisna tutularak cezanın aynen infazının sağlanması gerekmektedir.

Avukata yönelik Şiddetin önlenmesinin bir adımı olarak tüm vakalarda 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümleri ceza mevzuatına entegre edilerek hukuksal süreç yürütülmelidir.

Keşif ve haciz mahallerinde avukatın talebine bağlı kalmaksızın avukat için zorunlu olarak kolluk kuvvetlerinin hazır edilmesi yönünde mevzuat düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Avukatlık mesleğini belirsiz bir süre yapılmasının yasaklanması mahiyetindeki, ruhsat iptal süreçlerinin temel hak ve hürriyetler gözetilerek hukuksal süreç işletilmeli, Avukatlık Kanunu 76 ve 95. maddeleri kapsamında avukatlık mesleğine ve meslektaşlarımıza temel hak ve hürriyetleri ihlal edici yargılamalarda, müdahillik talebinde bulunulup yargı sürecinin takibi sağlanmalı ve meslektaşlarımız bu süreçlerde yalnız bırakılmamalıdır.

Diyarbakır Barosunun insan hakları temelli toplumsal sorunlara duyarlı çalışma pratiği nedeniyle, süreklilik arz eder şekilde sistematik yargı tehdidine maruz bırakılmamalı, yargılanma hakkı, düşünce ve ifade hürriyeti ve örgütlenme özgürlüğü ihlal edilmemelidir.

“Devleti meşru kılan adalet, adaleti meşru kılan avukattır.”